

Petra
Klabouchová

DUCH PANKRÁČE

*Milostná
vyznání
ve stínu
smrti*

Host

Petra
Klabouchová

Beno
2025

DUCH PANKRÁČE

© Petra Klabouchová, 2025

© Host – vydavatelství, s. r. o., 2025
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-2882-0 (PDF)

ISBN 978-80-275-2883-7 (ePUB)

ISBN 978-80-275-2884-4 (MobiPocket)

*Osudy postav této knihy byly poskládány
ze skutečných dopisů a motáků sepsaných
v celách smrti pankrácké sekyrárny.*

*Jsou příběhy, co potřebují čas, tmu
a dlouhé ticho, než mohou být znovu vyprávěny.
Příběhy královen, zbojníků i katů z Pankráce.*

*Věnováno Marianne, Richardovi,
Růžence, Karlovi, Otce, Jarmile...
a dalším stovkám zapomenutých.*

ÚVOD

Nejdřív se musí před několika páry cizích chlapských očí svléknout až do spodního prádla. Tam, uprostřed studených zdí a ledového ticha. Naposledy pohladí pohledem pomačkanou fotku svých dětí.

Možná jí po stehnech stydlivě stéká ke kotníkům její vlastní hrůza z umírání. Ale prosit o život je nebude.

Jde sama. Je sama. Na smrt je každý sám. Jen číslo. Ne žena. Ne člověk. Není první, nebude poslední. Touhle chodbou jich ještě projdou stovky.

Vlasy jí sepnou do copu a ustříhnou ho. Zbytek vyčesou nahoru, aby se pramínky nenamotaly do nožů. Zbytečně špinavá práce a tady není na zbytečné věci místo ani čas.

Eins, zwei, eins, zwei...

Další na řadu. Tři vteřiny na přečtení rozsudku, šest sekund, než ji položí pod nabroušené ostří, do špatně opláchnuté krve té před ní. Ještě ani nestihla odtéct do kanálu, sráží se na mokré dlažbě pod botami katových pomocníků.

Vzduchem lidských jatek znovu zasviští ocel. Hlava padá do kýble, ještě vnímá. Vidí. Cítí. Bolest a hrůza, jedna, dvě, tři vteřiny, dokud mozku nedojde kyslík.

Hlavu potom hodí k tělu do dřevěné bedny, k nohám, mezi kolena. Vyvezou je za tmy, mrtvé spálí, bedny ne. Ty budou zítra znovu potřebovat.

Takhle umírají královny.

Zbojníci.

I jejich kati.

V ZEMI
ZRAZENÝCH
DNŮ

Běžní lidé přirozeně nechtějí války. To je jasné.

Ale nakonec jsou to vůdci země, kteří určují politiku, a je vždy jednoduché strhnout lidi s sebou. Ať už mají či nemají hlas, mohou být vždy přiměni k žadonění u svých vůdců.

Vše, co je třeba, je říci jim, že jsou napadeni, a odsoudit ty mírumilovnější z nich za nedostatek vlastenectví a vystavování jejich země nebezpečí.

Toto funguje v každé zemi stejně.

(Zakladatel gestapa a druhý muž nacistického Německa Hermann Wilhelm Göring; z knihy Gustava Marka Gilberta Norimberský deník, 1947)

ZBOJNÍCI

Praha. 1939. Jaro. Vzduch voní květy šeříku, sny a mládím. I v tomhle zakletém království, kde nikdo neví, co bude zítra, jestli vlastně vůbec nějaké zítra bude, a kde vyplašené stíny s hlavami skloněnými k zemi pospíchají poloprázdnými ulicemi cizího města, které ještě včera bylo jejich.

Drobná žena s vlasy pečlivě sčesanými do drdolu drží v pravé ruce síťovku s kostkou laciného margarínu zabalenou do novin. V mastných skvrnách se pozvolna rozpouští protektorátní inkoust plný vítězných provolání v němčině a vděčnosti Vůdci. V druhé ruce pevně svírá dlaň poskakujícího chlapce. Mezi předními zuby maličká mezírka, na obou kolenou vykukujících zpod krátkých kalhot strupy odřenin, jak předeveděním uklouzl na štěrk mezi tújemi, když honil veverku. Tvář i úsměv rošťáka a v rukou dřevěný meč.

Jen ten jeho pohled je jiný. Skoro dospělý. Takový by děti mít neměly. Oči někoho, kdo už nevěří na nekonečno lidského bytí. Kdo poznal smrt. Kdo už z ní nemá strach, protože ve světě mrtvých žije.

Pospíchají kolem vysoké zdi. Za ní se větve borovic zlehka pohybují v jarním vánku, tiše šumí, hladí oblohu i zem tam dole modravými stíny. V korunách rozkvetlých stromů hučí včely, až se hlava skoro roztočí z té medové vůně všude kolem.

Šedivá zeď se ostře stáčí doleva. Matka se synkem kolem ní zahrnou, před nimi se objeví mohutná kovová brána a za ní majestátní budova s čistými liniemi a popisným číslem 218. Strašnické krematorium. Tady jsou doma.

Její manžel František tu před necelými deseti lety přijal místo ředitele. A malý Fanoušek už vyrůstal tady. Za zdí. Tichý les plný dobrodružství uprostřed velkoměsta, stromy, keře, klid a sem tam nějaká ta veverka. První krůčky piloval v urnovém háji, na kole ho táta učil jezdit za teplých večerů po cestíčkách mezi hroby.

Jak se žije mezi mrtvými? Krásně! Mnohem lépe než tam venku za zdí, řekla by ona. Smrt není nakažlivá, smíření a klid boží ano. A mrtví neškodí. Ne, mrtví ne. To živých je třeba se střežit, dneska ještě víc než včera.

„No tak, Fando, pozdrav přeci,“ zatahá ho jemně za ruku, když chlapec bez povšimnutí projde kolem nenápadného muže a dál vzduchem šermuje dřevěným mečem. Dostal ho vloni na svém prvním junáckém táboře na Moravě od vedoucího Roberta. Robert Král zbojníků mu kluci říkali. Vloni. Ještě vloni v létě. Jak moc ten jeden rok změnil celý svět.

„Brýden,“ zrudne malý František. Stydí se, že ho maminka musela napomenout.

„Dobrý den, pane profesore,“ opraví ho ona a omluvně se usměje na dlaždiče klečícího ve špinavých pracovních kalhotách na chodníku u zdi. Muž zlehka nadzvedne ušmudlanou čepici na pozdrav. V tom pohybu sedřených rukou je zvláštní elegance z jiných časů.

„Až zase přijde lepší doba, pan profesor tě možná bude učit,“ zašeptá žena k nechápajícímu chlapci, ale možná to říká jen sama sobě. Všichni potřebují něčemu věřit.

Fanda zpomalí, pohledem skáče z matčiny potměšlé tváře na toho muže, který dál srovnává hrubé dlažební kostky do pravidelných řad chodníku. Nakonec vyškubne ruku z máminy dlaně a váhavě si klekne na odřená kolena hned vedle něj.

„Tak já vám pomůžu...“ dívá se na muže s prošedivělými skráněmi odhodlaně malý František, „...aby už brzo přišla ta lepší doba.“

Dlaždiči přeběhne po vrásčité tváři letmý úsměv. Opatrně se rozhlédne ulicí, zda je někdo nevidí, a podá chlapci jeho dřevěný meč.

„Rytíři musí chránit královnu, to přece víš,“ kývne bradou k Františkově mamince.

Chlapec zakroucí nesouhlasně hlavou. Tvářičky se mu vzpurně nafouknou, čelo stáhne do směšné grimasy dětského rozhořčení. On přece není žádný rytíř. Rytíři jsou vojáci. Jako ti němečtí v černých uniformách, kvůli kterým maminka tolik pláče, když potají s tátou večer potmě a za zataženými závěsy poslouchají šumící rádio.

„Nejsem žádné hloupej rytíř. Já byl vlče! Opravdický! Skoro junák, víte?“ Dívá se na něj těma svýma velkýma očima, co ještě neumějí lhát, a pak mu zašeptá přímo do ucha: „Jenomže teď už vlčata nejsou. Němci je zakázali. Protože junáci přísahají na pravdu, víte? Že budou vždycky chránit slabší. A to se dneska nesmí, říkal táta. Tak já jsem teď zbojník,“ zachmuří se Františkova tvář a máma už ho rychle zvedá z chodníku. Hrubě, spěšně ho staví na nohy, táhne ho jak vymáchané prádlo, až ji to zamrzí, ale co kdyby je někdo viděl? Nebo slyšel. Kristepane! Lidi dneska spadnou do neštěstí pro mnohem méně.

„Na shledanou, pane profesore.“

Fanda se cuká, zkouší se ještě otočit za dlaždicem, ale mámin krok je stále rychlejší, její ruka ho drží pevně, neúprosně. „Proboha, Fanoušku, pojď už!“

Starý pán zaklíní další dlažební kostku mezi ostatní, možná mu to trvá až příliš dlouho. Když pak znovu zvedne hlavu, oči se mu vlhce lesknou. Ještě jednou, na docela krátký okamžik se setkají s pohledem otáčejícího se Frantíka. Unavený muž s kulatými obroučkami brýlí na nose zvedne pravou ruku. Zdálky ten pohyb vypadá jen jako chvatné zamávání na rozloučenou malému roštákoví. Nic víc. Prsty pokryté bílým prachem kamení má sedřené do krvavých šrámů, tři z nich bolestivě vztyčí k nebi, malíček a palec spojí do kruhu. Jako symbol ochrany slabších silnějšími. Takhle se zdravili junáci. A vždycky budou.

Hošík neposlušně plandající za svou udýchanou matkou odhodlaně přikývne, tvář se mu roztáhne do hrdého úsměvu a dřevěným mečem zašermuje nad hlavou v přísaze jarnímu nebi.

„Zbojník!“

ROBERT KRÁL ZBOJNÍKŮ

Brno. 1942. Je jaro. Vzduch voní květy šeríku, sny a mládím. Tam venku, tady všechno přebije pach potu a krve. Silou mu zkroutí obě ruce za hlavou, až se skoro trhají z kloubů, protáhnou je skrz kovovou konstrukci postele a pak tam někde za ní, kolem jeho zápěstí a omláčených trubek pelesti, bolestně zacvaknou ocelová pouta. Bosé

nohy zčernalé ranami mu mezitím na druhé straně rozvrzaného lůžka další z bachařů připoutá k ledovému kovu řetězy.

Snaží se otevřít oči. Vidět. Vidět je. Vidět sebe. Vidět smrt, až si pro něj konečně přijde. Nechce chcípnout jako slepé kotě. Z posledních sil bojuje s oteklými víčky a řasami slepenými zaschlou krví aspoň o skulinku světla. Má ji mít! Přímo nad ním se na stropě rozzáří žárovka žhnoucí jako světlo met. Škubne hlavou ke straně. Víc se pohnout nemůže, natažený na skřípec, vpletený do té zatracené postele jako uschlý motýl připíchnutý v muzejní sbírce za sklem. Prudká bolest mu projede z očních bulv až do mozku, provrtá hlavu a konečně vypne svět kolem.

Všude mají vězni pouta. Ruce spoutané za zády nebo ve dvojici s dalším odsouzeným. Někde tě přiváží řetězem k ocelovému kruhu ve zdi jako dobytek. To hlavně když je bombardují. Abys nemohl vzít roha, kdyby věznice dostala přímý zásah. Chcípnu tu oni, chcípneš i ty. Válka nikdy nebyla spravedlivá a smrtka bere každého, té je to jedno.

To všechno už Robert za těch pár měsíců zná. Ale tady, v Kounicových kolejích v Brně, tady je všechno jiné.

Lidi tu poutají k postelím vleže, mezi rámy kovových lůžek. Hodiny, dny, týdny. Už dávno necítí ruce, nohy ani Boha. Třikrát denně ho rozvážou, dostane nažrat, zkažená šlichta mu teče po prstech bez citu a on je olizuje jako pes, slintá, hladý by se nejradši zakousl do vlastních rukou a rval a rval, aspoň jediné sousto masa, kůže a kostí. A pak zpátky do želez. Kálí pod sebe i na sebe, žárovka mu ve dne v noci vypaluje díru do mozku. Tady jsi jen zvíře určené na porážku, a ono se z tebe pomalu stane. Vzteká šílené zvíře. Čech...

Vodová salakvarda mu z mělké misky, kterou svírá v roztřesených dlaních, stéká po rtech bolavých hladem a ranami. Odřezky sušené zeleniny vařené ve vodě s octem chutnají stejně jako zvratky, lepí se mu na patro, jsou to spíš šlupky, tvrdé nestravitelné blány, a stejně se celou ozývá hlasité mlaskání vyhladovělých. Ani kousek spařené řepy nesmí přijít nazmar. Takhle nějak dělala dědova prasata, když jim jako kluk naléval do koryta z kýble šrot se syrovátkou.

Jenže najednou je něco jinak. Ticho! Úplné ticho. Řvoucí, ohlušující ticho, lidská prasata přestala snad i dýchat. Všichni kolem se zastaví, zamrznou v pohybu. Robert zvedne nechápavě hlavu od plechové misky, má v tom hrobovém tichu skoro strach polknout sousto, které mu zůstalo v ústech.

Starý muž s výrazným, několikrát přeraženým nosem se v koutě cely ztěžka postaví na nohy. Kdysi chlap jako hora, tam venku býval řezníkem a je to na něm stále vidět i po těch měsících tady. Ruce se mu svezou podél těla, v pozoru. Bradu zvedne k zamřížovanému oknu a rty se sotva zavlní. Ne, nemodlí se. Už dávno ne.

„Svině německé...“

O vteřinu později se zvedá i ten vedle něj. A další. A ještě jeden. Najednou je místnost plná nehybných černých stínů stojících v pozoru. Němí kostlivci v plandavých mundúrech.

„Stoupni si,“ zasyčí řezník směrem k Robertovi. Poslechně, ani neví proč. A pak to zaslechně i on. Tlumený suchý zvuk, jako když se zabouchnou dveře. Tak tu zní umírání. Jako prásknutí dveřmi. Jeden. Druhý. Ostatní v duchu počítají. Čtrnáct. Patnáct. Šestnáct. Tak dneska jich šlo šestnáct...

„Svině německé...“ zopakuje brněnský řezník s rozlámaným nosem a přejede si rukávem přes oči. Chlapy jako on tady ti hajzlové plakat neuvidí. „Popravy do písku,“ pronese tlumeným hlasem k Robertovi a ruce se mu sevrou do pěstí. „Uvidíš.“

A on ví, že uvidí. Hned o dva dny později. Tady v Brně se s hrůzou nešetří, hrůza vychovává, hrůza láme ducha nepoddajného národa.

Roberta a ostatní vyvedou z cely, aby potom pomohli s úklidem mrtvých po popravách. Odsouzení klečí před nimi na dvorku Kounicových kolejí v řadě jeden vedle druhého. Jedna žena, sedm mužů. Mužů? Aspoň dvěma z nich bude sotva šestnáct, na tvářích bledých děsem jim ještě ani nestihly vyrůst vousy. Kdysi dávno, tam venku, to muselo být snad v jiném životě, klukům jako tihle vykládal Robert o přátelství, o pravdě a lásce k přírodě. A junáci mu říkali Robert Král zbojníků. Robert Lví srdce. Jo, lví srdce. Teď tu stojí jak zpráskaný pes, ruce v poutech, prsty bezmocně zaťaté v pěstí, až se mu nehty zarývají do masa. Lví srdce teď mají ti chlapci tam vpředu.

Na kolenou v písku, v místě, kde Němci vyrvali ze země dlažební kostky, protože se z nich špatně smývá krev. Tihle jsou odsouzeni bez soudu. Nemají na něj nárok. Chytli je se zbraní v ruce. Za to se dnes nesoudí, za to se rovnou popravuje. Hned.

Robert vidí, jak se jim pod košilemi lehce chvějí ramena, jistota blízké smrti jim nadouvá hrudník posledními hlubokými nádechy. Ten nejmladší má pramínky vlasů přilepené k tváři studeným potem, oči se mu skelně lesknou horečkou. Nejistě jimi poskakuje po ostatních. Ne, stále

ještě nevěří, ještě doufá, něco se stane, určitě se něco musí stát, v šestnácti je přece tak hrozně brzy na umírání.

Na stěně přímo nad klečícími je vyobrazen svatý Václav na koni s nápisem: „Nedej zahynouti nám ni budoucím.“

Odsouzení k smrti mu hledí přímo do tváře, on na ně nehybně a bezelstně seshora shlíží. Pod vévodou země české je ve zdi lapač kulek.

„Svině německé...” zašeptá znovu starý řezník vedle Roberta a uhe očima, když před ně na plac přimaširují dva uniformovaní s pistolí. Kolem nich poskakuje panák s fotoaparátem na trojnožce. Měří pohledem vzdálenosti, okukuje, odkud bude záběr nejlepší. Snímky musí být co nejjasnější, je nutné zabrat polohu odsouzených, přesný bod, kudy pronikne kulka do těla. *Ja, ja*, přikývne si sám pro sebe spokojeně panák s foťákem, odtud by se mu mělo podařit zachytit i okamžik průstřelu lebky. Dokumentační fotografie budou sloužit jako návod na dokonalou popravu s přesně stanovenými postupy pro další exekuční komanda v Protektorátu. Práce. Obyčejná, dobře odvedená německá práce. Bez emocí, bez myšlenek, čistá, rychlá, dokonale zorganizovaná. Ti klečící nejsou lidé, ale kusy. Ti s pistolí nejsou vrazi, ale zaměstnanci.

Ve skutečnosti jim není o moc víc než těm klukům na kolenou. Ten vyšší má až nepříjemně ostře řezanou tvář, pichlavý studený pohled a tělo tak šlachovité, štíhlé, že připomíná žiletku. Ten menší vypadá tak trochu jako prdel s ušima, klidně by mohl být jeho bratr, až na ty odstávající uši a důlek v bradě jsou si podobní jak vejce vejci. Ale to jsou dneska všichni Němci v těch svých uniformách a čepicích. Jeden nahraditelný druhým, stejný krok a pozdrav, stejné prázdno ve tváři.

Dvorkem zazní rozsudek smrti v chraplavé němčině. Robertovi na okamžik projde myslí vzpomínka na dědu, když říkával, že Němci nemluví, ale štěkají. „Hlavně nám domů nevod' Němkyni, Roberte. Ta i kdyby ti lásku vyznávala, pořád to bude znít jak rozzuřená fenka. Člověk by se lekl, že mu vyhrožují smrtí, a oni přitom jenom přejou dobré ráno.“

Vojáci přistoupí k odsouzeným. Žiletka, ten první, je tu, aby popravoval jednou ranou přímo do zátylku. Druhý, ten s důlkem v bradě, aby v případě potřeby umírajícího dodělal. Dav vzadu zahučí. Robert slyší mezi hlasy i koketní ženský smích.

„Svině německé...“ přejede je pohledem plným hnusu řezník a je mu jedno, že ho vidí. Jen ať vidí. I ta rána pažbou do žaludku, co ho vzápětí ohne až k zemi, mu je jedno. Sliny se žaludečními šťávami mu tečou po bradě a krku. Co na tom všem sejde, zítra nebo pozítří půjde i on. A zase se bude někdo smát. Někdo z těch tam vzadu. Platí tři říšské marky za lístek, aby se pobavili pohledem na umírající české potvory. Slovanské bestie. Tak jim tu říkají. Většina publika veřejných poprav jsou brněnské německé paničky. Příjemně strávené dopoledne spolu s přítelkyněmi, troška vzrušení při střelbě do té zvěře, pak procházka parkem, káva a čokoládový dortík v kavárně u divadla. Tam ho dělají skoro jako v Berlíně. Jak umí být ta válka protivně nudná a únavná.

Robert slyší hlas postarší ženy lamentující, že je jich dneska pod svatým Václavem nějak málo. Za tu cenu se sem už pomalu nevyplatí chodit.

Žiletka a ten druhý, ušatý, tasí zbraně. Fotograf ostří, rozkazy štěkají dvorkem, odrážejí se od zdi jako facky.

„Připravit, zamířit...“

Nejmladší z mužů na kolenou, ten vyhublý klučík, v posledním okamžiku otočí hlavu k ženě klečící hned vedle něj. Má stejně oříškové oči jako on. A stejně bílou tvář.

„Nebojte, maminko. Nebude to bolet.“

Natáhne k ní skoro ještě dětskou ruku a ona roztřeseně zvedne tu svou. „Milošku...“ Už se skoro dotýkají.

„Pal!“

Rána přímo do zátylku roztřese dvorek i zdi budov kolem. Projektil se zanoří do nahé hlíny pod těly, tlumený náraz, jako když zavřeš dveře. Ženské tělo se sveze tváří do písku. Krev jí vytéká ze zátylku i otevřených úst. Její dlaň s rozevřenými prsty padne prázdná před chlapecká kolena.

„Mamink...“

„Pal!“

Vzduchem se rozstříknou droboučké kapičky krve. Chlapcova ruka zůstane nehnutě ležet jen nepatrný kousek od té její.

„Pal!“

„Pal!“

„Pal!“

Každý výstřel doprovází cvaknutí fotoaparátu. Osm mrtvých těl krvácí do písku pod tváří svatého Václava. Zase je neochránil. Starý řezník tentokrát mlčí.

„Uklidit!“ zaštěká k nim hlídací pes v německé uniformě a vězni se dají trhavě do pohybu. Rychle, dokud jsou těla popravených ještě teplá. S každou minutou navíc je skládání zastřelených do dřevěných beden větší dřina. Panák s trojnožkou jim míří foťákem na ruce, aby zachytil přesný postup úklidu. Jsou až k loktům umazané ještě teplou krví. Cvak! Blesk fotoaparátu navždy zmrazí Robertovy paže

přesně ve chvíli, kdy v nich nese ještě skoro dětské tělo se zalomenou hlavou. Místo matčiny dlaně se teď chlapci ze sevřené pěsti mezi tuhnoucími prsty pomalu sypou k zemi zrnka písku obarvená její krví.

Robert už nemá lví srdce zbojníka. Už nemá žádné srdce. Nechal ho tam v tom krvavém písku pod svatým Václavem, když se mu do tváře vyčítavě dívaly dva páry mrtvých oříškových očí.

Na cele se starý řezník dál zuřivě myje v kýblu se smradlavou vodou. Znovu a znovu, jako blázen. Už dávno nemá ruce zakrvácené od popravených těl, které pomáhal uklízet, ale ta nasládlá vůně krve a smrti je tu s nimi pořád. Nedomůže se jí zbavit. Cítí ji na kůži, ve vlasech, na duši.

„Příště jdu já, hoši,“ opakuje stále dokola. „Příště jdu já.“

A šel. O tři dny později.

Klečel jako desátý v řadě. A když se mezi zdmi brněnských Kounicových kolejí podesáté ozvalo to tupé zabouchnutí dveří, Robert, Robert Král zbojníků, který už neměl co ztratit, se vyšplhal nahoru ke stropu cely, až tam k malému zaprášenému okýnku s mřížemi, a z plných plic zařval do dvora na paničky se vstupenkou za tři říšské marky:

„Vy svině německé!“

RYTÍŘI ČERNÉHO ŘÁDU

Praha. 1943. Jaro. Vzduch voní prvními květy šeříku, sny a mládím. Willy s malým dólíčkem na bradě a odstoupilýma ušima pod čepicí uniformy bezmyšlenkovitě podřadí, rozhrkaný nákladák se zelenou plachtou poskakuje

po pražské dlažbě mezi kolejemi tramvají. Projíždí samým srdcem města. Jen za rohem je *Wenzelsplatz*, Václavské náměstí, ještě pár ulic dolů k nábřeží a nad řadami domů vykoukne obrys Pražského hradu. Silnici právě přechází pohledná slečinka s dvěma foxteriéry na vodítku. Klobouček dle poslední německé módy, trochu uspěchaná, ale moc krásně uspěchaná, vlní se jako Vltava zjara, pohled na takovou pohladí každé mužské oko. Aspoň zezadu. I Willy se ještě podívá do zpětného zrcátka, posune si čepici s orlicí víc do týla a z otevřeného okýnka hlasitě dvakrát zapíská za vlnící se vltavskou kráskou.

Svět kolem se točí, žije, dýchá, jako by byl úplně obyčejný den. Jen další čtvrtek. A on také je. Jenom pro těch pětadvacet stínů s rozmlácenými tvářemi, co veze namačkané tam vzadu na korbě, ne. Uvnitř se nedá ani nadechnout. Kdo ještě dokáže sedět, dřepí s roztaženými nohama, aby se mezi ně mohl posadit další. Vyskládaní a napěchovaní jak sušené listy tabáku. Právě je převáží zpět na Pankrác z Pečkova paláce. K soudu pro rozsudek smrti si pak už chodí pěšky, naštěstí, Willy má i jinou práci než dělat těm budoucím mrtvolám osobního řidiče. Jenže od výsledků je musí někdo vozit. Ty živé. I ty mrtvé. Po pár hodinách dobře mířených otázek, obzvlášť do slabin, to po vlastních nezvládne nikdo.

Když se auto přiblíží k bráně věznice, jsou chodníky stále hustěji lemované hloučky tmavých postav. Nepříjemný pocit, Willy se za volantem narovná, snaží se koukat jen před sebe, nechce je vidět. Naučil se je nevidět. Když je nevidíš, nejsou. *Scheiße!* Shrbená těla, ženské tváře zrudlé pláčem, mužské brunátné zlobou. Tátové, mámy, manželky, dcery. Vytahují krk za každým nákladákem. Willy lehne

na klakson a vztekla zatne zuby, verbež jedna mizerná! Jako by to už takhle neměl těžký.

Dva gestapáci na korbě, co doposud seděli s puškou mezi koleny, se výhrůžně postaví. Pádny důvod k mlčení, co, čechácci uřňukaní? Jen se ksichtěte, ty vaše huby nevy-máchaný, stejně je vám to všechno houby platný. Pohledy nezabíjí a na víc se nezmůžete. Těla v uniformě na korbě zabrání, aby příbuzní čekající před bránou věznice aspoň na ten jediný kratoučkový pohled do tmavých útrob vozu mohli někoho nebo něco spatřit. Zbytek potlučeného nákladu se válí uvnitř na kovové podlaze auta, někdo krvácí, někdo umírá, další už zdechnul a začíná být cítit to, co z něj vyteklo.

Je čtvrtek, prokletý čtvrtek, a ve čtvrtek se na Pankráci dveře netrhnou. Už od sedmi rozvázejí vězně k výslechům, k soudům, probíhají transporty do ostatních věznic Říše, na popravčí místa i do koncentráků. Do toho všeho pak auta katů a pohřebáků. Willy nesnáší čtvrtky. *Scheiß-donnerstag!*

I tenkrát v Brně v Kounicových kolejích byl čtvrtek. Ruka se mu tehdy třásla tak, že se mu ani nedařilo tu zatracenou pružinu vrátit na místo. Nakonec se zasekla v rámu, a když se ji rozechvělými prsty mastnými od zčernalého oleje snažil uvolnit, nečekaně se napnula a vyletěla až ke dveřím. *Scheiße!* Někdo v rohu místnosti se tlumeně zasmál, ale vlastně to ani jako smích neznělo.

Vlezlý, všudypřítomný děs jim proudil krví všem, bez výjimky. Zelenáči, tohle bylo jejich poprvé. Willymu zašukalo nervózně ve tváři. Zvedl pružinu z podlahy, vsunul ji do rámu, chvatně přidal závěr a nasadil hlaveň. Oddechl

si, hotovo. *Herrgott!* A přitom to předtím dělal už tolikrát! Možná tisíckrát. Ale jen kontrolu zbraně. Ne popravu.

Furzknoten... Tak mu s láskou říkala jako malému babička Frida tam doma v Tittlingu. Prdící uzlíček, prostě prdola. Kluci z okolních usedlostí už tak láskyplní nebývali, pro ně byl Willy vždycky jenom *Arsch mit Ohren*. Prdel s ušima. Měli pravdu, nikdy moc nevyrostl, zato uši, ty mu narostly pořádné. A ten dólíček uprostřed brady mu byl taky čert dlužnej. Prostě *Arsch mit Ohren*. Ta přezdívká ho doprovázela od dětství, po celou jeho službu v uniformě. Vždycky se našel někdo ze známých a jejich známých, kdo ji ostatním připomněl. A sedla jako prdel na hrnec. Ušatá prdel.

Ale stejně to tam doma míval rád. Když zavřel oči, pořád ještě cítil tu vůni letních lesů, rozehřátou smolu na smrkových kmenech, borůvčí vysoké do půli lýtek a babiččin čerstvý nedělní chléb s celou hrstí kmínu.

Jeho starší bratr Heinz byl o hlavu vyšší a už tenkrát mu všichni říkali *Klinge*. Žiletka. Má takovou ostře řezanou tvář a hubený je, že by prošel i mezi tyčkami plotu. Ne na štorc, pěkně rovně. Oba je tam v Tittlingu, uprostřed bavorských políček a lesů, vychovávala *Oma Frida*. Babička Frida. Čistá germánská krev, řekli by o ní dneska.

„Na tohle já už jsem stará ženská, hoši moji. Těmhle věcem já málo rozumím. Jen aby vám se vedlo dobře, na mně už nesejde, já mám svoje dávno odžitý a ještě jsem od Pána Boha dostala nášup. Vlastně dva,“ říkala a hladila Willyho po tváři dlaní zhrublou dřinou v lesích pokaždé, když začal o těch novotách a Vůdci. „Hlavně aby válka nebyla. Všechno ostatní člověk snese.“

Po první Velké válce jí zůstala jenom jedna dubová skříň v rohu světnice, dva vnoučci, sirotci, které sama vychovat,

a pár hrobů na krchově, kam chodit plakat. Však taky chodívala, ráno před mší a večer před setměním znovu. Po úzké stezce za vsí prudce do kopce, až tam ke hřbitovní zdi porostlé šípkovými růžemi. Rychle, bez vzdychání, jedna noha střídala druhou pod dlouhou sukní, času málo, mrtvých příliš a žít se musí. Práce nečeká. Když se ti přes hrb převalí šedesátka, už to člověku všechno tolik trvá. Tak jenom rychle pozdravit, pohladit studené kovové křížky, popřát nový den a dobrou noc těm, co ji měli přežít, ale nepřežili. Pak Oma Frida pokaždé uprostřed toho prastarého vesnického hřbitůvku zvedla hlavu k obloze, blankytně modré létem či šedivé stárnoucím podzimem, a odříkala tichý otčenáš.

*Vater unser im Himmel,
geheiligt werde dein Name.
Dein Reich komme.*

Modlila se k nebi, protože jenom tam někde nahoře mohl být Bůh. Tady dole na zemi totiž nebyl určitě. A z nebe, tam seshora, na poctivého člověka nikdy nic zlého nepřišlo.

Vychovala Willyho a Heinze, jak nejlíp to jen uměla. Jako dva zdejší modříny. Kmeny rovné, tvrdé, ani větev jim nezlomíš, kořeny hluboko v rodné hroudě, věrní své krvi a Bohu. Když se oba dali k *Ordnungspolizei*, dmula se Oma Frida pýchou. „Dobře vám kluci vyrostli. Páni četníci z nich budou. Byli byste na ně hrdí,“ zlehka hladila první dva kovové kříže za hřbitovní zdí, co nesly stejné příjmení. A každý pátek, když do Tittlingu dorazila pošta z města, chvátala stará na hřbitov číst zašlým fotografiím na náhrobcích z jejich dopisů.

Časem ale psaní přestala chodit pravidelně každý pátek. Později už nepřicházela ani každý měsíc. Willy přestal psát babičce jako první, neuměl lhát tak dobře jako Žiletka a pravdu by Oma Frida nepochopila. Ani on ji nechápal, každému není dáno. Ale jak ho učila, když hlava nerozumí, srdce tě povede. A to jeho ho vedlo.

Ein Volk, ein Reich, ein Führer. Aby už nikdy žádná německá žena nemusela dřít tak jako babička Frida. Aby už nebylo pánů a cizáků přísátých na štědré hrudi jejich vlasti. *Vytrhej plevel, chraň úrodu před škůdci.* Tohle teď bylo jeho poslání, jediná správná cesta, a snad jednou Oma Frida i ten její Bůh pochopí.

Willy si otře zpocenou tvář kapesníkem. První jarní paprsky nad pražskými střechami pálí stejně jako vzpomínky. Zatracenej čtvrtek! Dneska i tenkrát. Brno, Kounicovy koleje, v přízemí hlavní budovy se připravovalo k pracovnímu úkonu popravčí komando. Willy a Heinz — Prdel s ušima a Žiletka. Součástí závěrečných zkoušek frekventantů kurzu pro čekatele na hodnost policejních důstojníků byla kromě písemné práce také účast na zastřelení vězňů civilistů.

Poslední kontrola před akcí, rozborka a sborka zbraně. Willy se snažil ukočírovat třesoucí se prsty, nad kterými ztratil kontrolu. Žiletka se držel o něco líp. Vložil do zásobníku stanovený počet nábojů, zasunul ho do pistole a stáhl závěr vši silou vzad. Nabito.

„Nejsou to lidi.“ Bůh ví, komu to vlastně říkal. „Nejsou to lidi,“ zopakoval znovu a hlasitě, přerývaně dýchal. Jasně že nejsou. Všechno jen podlidi, česká chamraď, nepřátelé Říše. *Vytrhej plevel, chraň úrodu před škůdci.*

Venku už přiváděli odsouzené. Žiletka nervózně popošel k oknu a nakoukl na dvůr. Osm postav. Jedna ženská, zbytek chlapi. Najednou znejistěl. Willy slyšel, jak hlasitě polkl a pak se vyděšeně otočil k veliteli.

„Nějaký problém, Heinz?“ obořil se na něj vrchní strážmistr.

„Nein, Herr Kommandant!“ srazil poslušně paty vojenských bot Žiletka, ale potom si odkašlal a nejspíše dodal: „Tam... to jsou děti, pane?“

„Nezletilci. Plně zodpovědní za své činy. *Tschechische Haderlumpen!*“ zpražil ho velitel pohledem a opovržlivě pozořoval tváře dvou bledých mladíků v uniformě před sebou. Tyhle vyměklé zelenáče od krav by on do sboru nikdy nepřijal, jenže válka nedávala na výběr. Kdo měl ještě obě nohy a trochu zdravý mozek, ten musel na frontu. Jim zbyli jen tihle bavorští vidláci z Horní Dolní.

Willymu začala měknout kolena. Nikdy předtím na člověka nestřílel, nesnášel krev. Jen se chtěl stát četníkem, jak si kdysi přál jejich otec. *Herrgott*, jenom to. Nic víc!

„Pane vrchní strážmistře,“ srazil znovu podpatky Žiletka a s žaludkem, který se mu povážlivě zvedal až někam k hrtanu, vydechl. „Já nemohu.“

Vyplešatělý mužík na něj nevěřicně vyvalil oči. Udělal dva kroky k němu, až byl tak blízko, že Žiletku, stále ještě v pozoru, praštil do tváře závan tlačanky s cibulí z velitelova žaludku a viděl bouřící se bublinky slin v koutcích jeho úst. Pak plešoun zařval a ty sliny se rozstříkly místností. Několik z nich přistálo Žiletkovi na obličejí. Utřít si je nesměl.

„Nemůže? Slyšel jsem dobře? Nemůže? A něco takového chce být policejním důstojníkem?“

Willy i Žiletka zkameněli.

„Tak jestli nemůžete, tak si tam ke zdi jděte stoupnout místo nich. Hned teď! A uvidíme, jestli vás ušetří oni. Vy slaboši! Zrádci Říše!“

Když přecházeli dvůr, Willy měl pohled sklopený k zemi. Nechtěl je vidět, musel se naučit je nevidět. Sledoval špičky svých bot. První krok. Druhý. Desátý. Konec dlažebních kostek. Písek. Něco mu zmáčklo hrudník, všechno tam uvnitř se svíralo a nechtělo povolit. Srdce bušilo do ztvrdlých plic jako šílené, cítil ho v krku i ve spáncích, prsty nekontrolovatelně tancovaly, třásl se na kovovém těle pistole stejně zběsile jako jazyk v jeho ústech.

„Připravit! Zamířit!“

Žiletka přiložil hlaveň pistole na zátylek té neznámé ženy na kolenou. Chlapec vedle zvedl oči a podíval se Willymu přímo do tváře. Mohlo mu být sotva šestnáct. „Neeee! Nedívej se na mě! Dokud tě nevidím, tak nejsi. Proboha svatýho, nečum na mě, ty pse!“ řval Willyho mozek z posledních sil. Nenáviděl ho. Nenáviděl je všechny, protože někoho nenávidět prostě musel, aby se z toho všeho nezbláznil. A kdyby nebylo jich, nemusel by do nich střílet. Jednoduchá logika nenávisti. Pomůže ti přežít. *Vytrhej plevel, chraň úrodu před škůdci.*

„Pal!“

Výstřel. Žena před nimi změkla, její tělo sebou prudce škublo, jak jím projel náraz kovové střeľy, a zhroutilo se do písku.

Chlapcovy oči se ve zlomku vteřiny nevěřicně zvětšily a zalily slzami. Vytřeštil je v posledním záchvěvu děsu na Willyho. „Prosím,“ šeptaly. „Prosím.“ Jako by on mohl něco udělat. Jako by mohl vzít tu kulku z hlavy jeho matky zpátky a změnit chod času. Jako by...

„Pal!“

Willy škulbl hlavou a odtrhl se od těch chlapeckých očí. Jinak by ho vzaly s sebou. *Scheiße!* Proč ses díval? Proč ses krucinál díval? Jak to teď vymažu z hlavy? Pořád toho kluka vidí. Jak se v těch jeho vyděšených oříškových očích rozplývá poslední naděje, jak se mu zornice stažené hrůzou do makového zrníčka mrtvě rozšiřují, jak si ho bere smrt.

„Prosím...“

„Pal!“

Žiletka přiložil pistoli k další hlavě. A pak k další, jako stroj. Už to nejsou lidské hlavy, nemůžou být, už jsou to jen přerostlé dýně na kopci v Tittlingu, do kterých dva malí kluci střílí tátovou vzduchovkou.

Nakonec to bylo tak jednoduché. Rychlé. A čisté. Skoro ho to překvapilo. Přiložit hlavěň, prst na spoušť, rozkaz, stisk, konec.

Nebyl to on. Nebyl to on, on jenom poslouchal ten hlas štěkající rozkazy.

Někdo jim gratuloval k úspěšnému složení zkoušky, pochvalné hlasy, několik chlapských poplácání po ramenou. Budou z nich policejní důstojníci. Aspoň tohle musí Willy napsat babičce Fridě, bude tak hrdá na své dva kluky.

„Opovaž se, du *Hirschüssler!*“ sevřel mu zběsile límec uniformy těsně pod krkem Žiletka a přimáčkl ho vši silou ke zdi, když v místnosti osaměli. Willy překvapeně zalapal po dechu, bratrova tvář byla stažená do vrásek šílenství.

Hirschüssler... Občas na sebe takhle volávali jako malí. Cvoku! Blázne! Vystřelený mozku! Tohle přesně to slovíčko znamenalo. Ještě včera znamenalo. Vystřelený mozku. Jenže dnes pro ně dva dostalo jiný význam. Dívali se jeden druhému do tváře, Žiletkova ruka kolem Willyho krku se

znovu začala třást, Willymu se oči naplnily slzami. Vyštělovači mozků...

„O tomhle se Oma Frida nesmí nikdy dovědět. Nikdo nesmí.“

Žiletka se svezl po zdi na podlahu noclehárny Kounicových kolejí. Po stisku jeho prstů v černých kožených rukavicích, v kterých ještě před chvílí držel pistoli těsně u hlav odsouzených, zůstaly na Willyho límci dvě rozmazané krvavé skvrny.

Seděli a zírali. Nikam. Pak, těsně předtím, než se v té malé místnosti začali dusit hrůzou sami ze sebe, Willy otevřel okno, vystrčil hlavu ven a zaklonil tvář k nebi nad dvorkem. Po obloze běžely bílé mraky, všechny měly tvář toho mladého českého parchanta. Willy se začal modlit.

Někde tam nahoře je prý Bůh, protože tady dole určitě není.

LADY ANNA

Praha. Jaro. Páté protektorátní jaro. Vzduch voní prvními květy šeříku, sny a mládím. Štíhlá žena s elegantním kloboučkem na zlatých kadeřích přeběhne rušnou ulici od Pečkova paláce směrem k Vrchlického sadům. Někde za jejími zády se z nákladáku ozve dvojité zahvízdání. Takové to chlapské, oplzlé, co zní jako plácnutí opilou rukou přes zadek v nočním průchodu. Héééj, kočička, copak, copak, vypadáš, že bys potřebovala s něčím pomoci...

Ví, že to hvízdnutí patří jí, mužům se vždycky líbila. Až moc. Jedno jakou uniformu nosí. Ani se neotočí, jen

zpomalí, skloní tvář ještě víc k zemi a snaží se, aby její rozvlněný krok nepřitahoval další pozornost. To je to poslední, co teď potřebuje.

Dva foxteriéri na vodítku se ji snaží táhnout vši silou do stínu prvních stromů. Natěšení, těžko kontrolují radost z nečekané procházky, rozdováděný pohled mají plný nejčistšího psího štěstí z pohybu. Chudáčci, sotva odrostlá štěňata, potřebovali by mnohem víc čerstvého vzduchu, mnohem víc svobody, ne jen to krátké vodítko. Jako všichni tady.

Anna zahne pod zelenou střechu větroví. Letos přišlo jaro dřív než obvykle. Třešňové kvítky pomalu padají na městskou dlažbu, trávník voní příslibem přicházejících vláhých dnů. A třetím nekonečným rokem války.

Praha dělá jakoby nic, nemá na výběr. Nikdo se jí neptal, když ji převlékali do cizích vlajek a přepsali stará jména jejich ulic do němčiny. Žít se musí dál, a tak žijí.

Foxík Jedna, tak mu Anna zatím říká, jeho jméno nezná, nestihla se ho dozvědět, začne zběsile hrabat předními packami v trávě. Asi myš. Popravdě, masa je teď málo i pro lidi, natož krmit psí strávníky. I při nejlepší vůli je ráda, když jim večer miskou naplní starým chlebem a zbytky jídla ze včerejška. Foxík Dvě, pro něj by Anna měla kvůli té hnědé skvrně pod čumákem i příhodnější přezdívkou, ale za to se dneska větší hodně vysoko, zahne k prvnímu stromu, zvedne nožku a označuje své nově zabrané území. Anna se zasměje. Příliš nahlas. Několik procházejících postav se po ní vystrašeně ožene pohledem.

„Hloupá, praštěná mokrým hadrem,“ řekla by určitě její maminka. „Co to zase vyvádíš? Do čeho ses to, holka moje bláznivá, zas zamotala?“

Maminka. Zlatá maminka. A ty její upracované ruce, vždycky trochu vonící sladkou skořicí jablečného koláče. Nikdo ho neuměl takový jako ona. Po mamince Amálce zdělila Anna zvonivý smích i radost ze života, co jí nikdy nikdo nedokázal sebrat. A po tátovi, dej mu Pán Bůh světlo věčné, tu nerozvážnou hlavu, palici tvrdou, s kterou mlátit do zdi, dokud nepovolí. Zeď nebo hlava.

„Nebojte se, maminko. Táta přece říkával, že já se narodila pod šťastnou hvězdou. Pamatujete tenkrát u Vltavy? V Praze?“ smála se Anna pokaždé, když se její matce stáhlo vrásčité čelo obavami.

Tenkrát u Vltavy... Kolik jí bylo? Deset. Možná jedenáct. Zrovna se přestěhovali z Anniny rodné Vídně zpět do Prahy. Slunce už hrálo, až parky voněly rašící trávou, jenže tam daleko u pohraničních kopců teprve odtávaly sněhy. Řeka byla vzedmutá, řvala, rvala a brala. Stačil jeden křivý kop, zrzek Hellmuth byl vážně vždycky budižkničemu, ani pořádně mířit neuměl, a voda jim vzala míč. Ten kožený, ručně šitý, co dostaly od táty k Vánocům. Přece ho nemohli jen tak nechat uplavat. Nikdo ale neměl odvahy.

„Všichni měli rozum. Jenom ty ne,“ zhodnotila maminka záchrannou akci lehce odlišně od Anny, když ji potom ve vaně mezi pohlavky drhla v horké vodě, která se barvila vltavským bahnem. „Počkej, až přijde domů táta. To dostaneš za každé ucho jednu, a pak další, až dokud nevyjde liché číslo,“ což byla jedna z matčiných nejoblíbenějších výhrůžek. „Já se z tebe zblázním, holka. To nemůžeš být jako ostatní?“

Jenže ostatní tenkrát stáli na břehu a koukali. Prostě jen tak koukali, jak se míč vzdaluje, a nikdo nic neudělal. Ani

její sestra Rosy, ani dotěrný zrzavý Hellmuth ze sousedství, kterého si jednou Rosy vezme místo ní a oči si kvůli němu vypláče, až se z něj stane důstojník wehrmachtu. Tohle Anna neuměla, nikdy se to nenaučila. Koukat, mlčet a dívat se, jak se osud valí korytem.

Až když tenkrát malý Hellmuth viděl, jak se to drobné kuře s velkými koleny a ještě většíma očima hrne bezhlavě k řece, možná se v něm poprvé vzbudilo cosi jako mužská hrdost, snad na tu copatou holku chtěl konečně udělat dojem. Odstrčil ji stranou a hrdinsky, v německy drnčivé češtině prohlásil:

„Stůj, Anno! Řřřeka je moc prrrrudká. Prorro míč jdu já!“

A... a začal se svlékat. Pomalu. Precizně. Německy. Nej dřív si vyzul boty. Jednu, pak druhou. Pečlivě je srovnal vedle sebe do trávy. Potom ponožky. Pravá, levá, přeložil je napůl, opatrně položil na boty a začal si rozepínat knoflíčky košile...

Anna ho nechápavě sledovala pohledem poskakujícím ze stále rychleji se vzdalujícího míče zpět na jeho prsty bojující s knoflíky.

„Ty jsi ale baba!“ vyhrkla nakonec a vrhla se do vody tak, jak byla. Jen boty si v běhu zula. Kdyby se domů vrátila bez míče i bez bot, maminka by zcela jistě použila jednu ze svých oblíbených zbraní. Pantofel s dřevěnou podrážkou nebo proutěný klepač na koberce. „Přísahám Bohu, jak jsem tě udělala, tak tě i rozdělám!“ honila ji pokaždé kolem stolu s mokrým hadrem na nádobí, a stejně málo naplat.

Neměla strach, neuměla se bát. Ona je přece Anna, narodila se pod šťastnou hvězdou. Tak to o ní všichni říkali. Žádná zdivočelá řeka ji nezastaví. Tenkrát měla ale

opravdu namále. Hlava jen chvíli nad vodou, pak hned pod ní, dlouho, tak moc dlouho, až plíce řvaly po vzduchu, prchavý záblesk nebe, krátký, ukradený nádech a zase se hladina zavřela, přelila přes dětské oči doširoka otevřené hrůzou. Tma, bubliny v bahnitém víru, voda si ji brala spolu s míčem, točila s ní mezi proudy. Však se jí Anna něco nalokala, než se jí nakonec podařilo zachytit toho spadlého kmene břízy a znovu se dostat ke břehu.

Když vylezla, brada se jí mlátila, zuby nešly zastavit, ale v rukou vítězoslavně svírala míč nacucaný vodou. Hellmuth trošku zaraženě a už dávno ne s dětskou nevinností zíral krátkozrakýma očima pod tím svým zrzavým obočím na její tělo v prosvítající promáčené haleně, Rosy plakala. Ona vždycky jenom plakala. Vltava na mělčině zlehka omývala z Annina ukopnutého palce pramínek krve. Barvil vodu v kaluži do ruda. Tenkrát se její krev smíchala s Vltavou poprvé.

„Kdo má viset, ten se neutopí,“ shrnula nakonec mezi jedním a druhým pohlavkem celou tu teorii o šťastné hvězdě zoufalá maminka, když už napouštěla druhou vanu a Anně pořád ještě páchly vlasy bahnem.

Hodně vody od té doby pod vltavskými mosty proteklo, přišly těžké časy a s nimi ta hloupá, zbytečná válka. Anna už dávno nebyla malá copatá holka s míčem, teď stávala na prknech, co znamenají svět, známá operetní zpěvačka, možná budoucí hvězda filmového plátna, každé mužské oko se za ní rádo ohlédlo. A svět se mezitím změnil k nepoznání, rodná Vídeň i milovaná Praha, jen Anna zůstala stále stejná. Pořád se neuměla jenom mlčky dívat, jak se osud valí korytem.

„Měla bys taky jít. Nezůstávej v Praze, maličká. Všem pomáháš do bezpečí a sama riskuješ přímo ve vlčím doupěti. Tohle dobře nedopadne,“ svírala jí ruce ve svých vrásčitých dlaních vonících skořicí maminka, když se spolu naposledy loučily.

„Já přece nejsem Židovka. Copak nevidíte ty vlasy?“ zatahala se za zlatavou loknu a potměšilý úsměv jí přejel po tváři. „Ty jsou přesně podle říšských předpisů. Árijka jako malovaná samotným Goebbelsem. Navíc mám víc vídeňskou krev než ten trpaslík s knírkem, pamatujete, maminko?“

Stará žena vystrašeně zavrtěla hlavou a přibouchla okno otevřené do dvora. „Pšššt! Zbláznila ses? Že tě vezmu tím hadrem!“

Anna se roztočila kuchyní na špičkách v několika piruetách, vyšvihla pukrle až k zemi a pak vyprskla smíchy. Vídeňská krev. Opereta, s kterou dobyla Stuttgart. Největší z jejích úspěchů. Před válkou ji milovali v Linci i v Německu a v salcburském státním divadle si ta malá Češka nakonec vyzpívala stále angažmá. Krásná, mladá, hlas jí dal Bůh sám a ty její štíhlé nohy tenkrát tančily ve snech nejednoho z dnešních nacistických pohlavárů. Život byl jen krásným dobrodružstvím plným světél křišťálových lustrů, potlesku a drahých rób z nejlepších salonů.

Pak přišla válka. No a co? Jak přišla, tak taky odejde. Ona dostane zpět své angažmá, zase se budou chtít lidé bavit a tleskat krásné Anně. Že zrovna teď nemá na vídeňský nájem? Ona si na tu chvíli počká v Praze, v tomhle jejich krásném starém bytě po babičce, kam kdysi jezdívala na prázdniny. Tady se vždycky cítila doma a v bezpečí. A nakonec Němci pomašírujou i z její zlaté Prahy stejnou cestou, kterou přišli. Jen rychleji, mnohem rychleji.

„Navíc,“ zatvářila se Anna na chvíli jen naoko vážně, „ženy jako já neumírají v posteli.“ To už maminka popadla hadr na nádobí a přetáhla jím Annu po hlavě, až to plesklo. Rozesmály se obě stejným zvonivým smíchem. Stály tam, uprostřed potemnělé místnosti vymalované ve vanilkovém odstínu, Annině oblíbené barvě, v kuchyni s čerstvě navoskovanými parketami ve vzoru rybí kosti a prosklenou kredencí po babičce, smály se a objímaly. Dlouze, pevně, těsně u sebe, aby snad ta druhá neviděla, že slzy, ty slzy, co se jim kutálely po tvářích, dávno nebyly od smíchu.

Pak Anna doprovodila maminku na hlavní nádraží. K vlaku mířícímu na sever. Do bezpečí, aspoň prozatím. Na tu dlouhou cestu až do Anglie poslala Anna s maminkou i celý zbytek rodiny. Jen sestra Rosy zůstala ve Vídni s Hellmuthem, s ním tam snad bude v bezpečí.

Od toho pozdního večera mezi nástupišti a vagony Anna každé ráno čekala na poštáka, na dalších pár řádek slabounce vonících sladkou skořicí. Zůstala v Praze úplně sama.

Rozhodla se zůstat, Protektorát neprotektorát. Když utečou všichni, kdo pomůže těm, co to potřebují? Ona může. Může pomoci a musí zůstat. Má kontakty, známosti, ještě i trochu peněz a tenhle velký byt po babičce k tomu.

Foxík Jedna se zájmem očuchá obrubník chodníku, Foxík Dvě nedočkově trhá vodítkem, aby si ta mladá žena s elegantní chůzí a krví napůl vídeňskou, napůl pražskou pospíšila. Chladný stín parku už je čeká. Je čtvrtek. Čtvrtky má Anna ráda, baví ji. K smrti ji baví, i když tohle možná není nejvhodnější slovní spojení. Vzduch je cítit napětím

a očekáváním jako před premiérou. Každý druhý čtvrtek v měsíci se totiž z té jemné operetní krásky s hlubokýma očima stává *ein schmutziger Terrorist*. Špinavý český terorista. A to jeden z nejbáznivějších v celé Praze.

Odvážná ano, prohnaná taky, ale soudnost a rozvaha, ty jí vždycky chyběly. Neschovává se, nic netají. Pomáhat se musí, ale proč jen za tmy v kanálech? Proč se neukázat celému světu? Aby každý viděl, co se tady děje. Aby každý z Němců věděl, že se jich tu nebojí. Aby se každý z Čechů mohl zas podívat sám na sebe do zrcadla a neodvracet zrak.

Navíc, ona je přece ta známá tanečnice. Křehká, hloupoučká, co tak sladce a nechápavě mrká dlouhými řasami s údivem ve tváři a hlavinkou koketně nakloněnou ke straně. Mrk. Mrk. Nevinný pohled číslo jedna.

„Ach opravdu, *Herr Oberscharführer*? Božíčku, o tom zákazu jsem neměla ani tušení. Skutečně? No já popletená!“ Mrk. Mrk. Nevinný pohled číslo dvě a k tomu, jemináčku, i slzička se nám v koutku zaleskla, to jen tak každá z hereček neumí.

„Ne, nepláču... já jen, co teď se mnou s ubohou bude? Nemohl byste přimhouřit oko, *Herr Sturmscharführer*? Cože, jenom *Hauptscharführer*? To už vás ale dozajista brzy povýší. Třeba bych se mohla zmínit na určitých místech. Však víte, ženy jako já mají jisté známosti...“ Mrk. Mrk. Nevinný pohled číslo tři a nabídnutým kapesníčkem osušit vlhký zrak laně.

Anna ve skutečnosti ty jisté známosti doopravdy má. Jak jinak by se asi dostala k falešným dokladům, vizům a informacím o tom, kdo z Židů bude příště evakuován? Jo, tak se tomu tady říká. Evakuace. Nejdříve z ní zachránila

své nejbližší, pak pomohla dostat se do ciziny několika přátelům, potom přátelům těch přátel, no a nyní už vlastně pomáhá úplně neznámým lidem. Dnes navečer mají k ní do bytu na pravidelný „společenský dýchánek“ dorazit další. Falešné pasy na nežidovská jména, povolení k vycestování, pár z nich se musí schovávat, už po nich jdou, budou potřebovat u ní přespát, noc nebo dvě, počkat na průvodce. Je mezi nimi i jistá krejčová a její dcera.

„Kdyby něco, jenom mi nesete halenku, co jsem si u vás nechala přešít,“ opakuje jim jako pokaždé. „Nikdy předtím jsme se neviděly. Všechno vezmu na sebe, vy o ničem nevíte. Nesnažte se mě zachránit. Neznáme se.“

Foxík Jedna a Foxík Dvě mají evidentně hodně podobný názor na svět i Annu, táhnou ji bezhlavě směrem k akátům v rohu parku, vodítko napnuté, neposlouchají, ani těma svýma ušiskama nepohnou, když na ně volá, jako by ji vůbec neznali. Jako by to nebyla ona, kdo je poslední dny krmí a opečovává.

Anna si unaveně sedne na oprýskanou lavičku, pohladí rukou loupající se lak na vrásčitém dřevě a zasněně otočí tvář k nebi. Listy mohutné lípy nad její hlavou lehce šeptají, skoro jako zvědavé paničky v publiku těsně předtím, než se rozevře opona a ona vtančí na jeviště. Jaké asi bude nové představení? Usměje se a přivře oči. Všichni myslí na to, že jednou zestárnou, že jim před smrtí zbělají vlasy a vrásky zmačkají tvář. Jenže ona to tak nikdy necítila. Ta hloupá falešná představa, která promítá lidské bytí stále jen do budoucnosti a přitom spaluje přítomnost. Ale život je teď, dýcháš v této chvíli. Další nádech třeba už nepřijde. Ona chce svou hlavní roli hrát naplno. Aby ji, až jednou bude odcházet ze scény, doprovázel potlesk vestoje celého

obecenstva. Nebere vedlejší roličky ani nudné scénáře a re-prízy nebudou.

„Můžu si přisednout?“ Rázná němčina s bavorským přízvukem. Růžolíci ženě s dvojitou bradou a čelem lesknoucím se potem může být něco slabě přes čtyřicet roků, ale vidět je na ní každý z nich, některé i dvakrát. Anna přikývne a zlehka se posune ke kraji lavičky, aby jejímu dominantnímu pozadí uvolnila místo.

„Vy taky nejste místní, že?“ snaží se neznámá rychle setřít pot z tváře a pak si kapesníčkem jako vějířem ovívá překypující hrudník napěchovaný do letních šatů bavorského střihu. Vypadá jako ty kypré matrony s několika napěněnými půllitry v ruce z reklamních plakátů na německé pivo.

Anna znovu přikývne a ženě se na rtech rozlije spiklenecký úsměv. S opovrhlivým, možná až lehce vystrašeným pohledem sledujícím kolemjdoucí dodá: „To se pozná hned, že?“

„I hlupák se pozná hned,“ chtěla by odpovědět Anna, ale spolkne jedovatou slinu a usměje se na ni.

„Tady ti lidi... skoro z nich jde strach, že? Takoví nějací... zamračení, nevděční, na člověka se neusmějí. A ten pohled. Čelo dopředu, oči dolů, všichni jdou jako volové, že?“

„Zato vám stačil vůl jenom jeden a zvládli jste s ním zorat celou Evropu,“ pomyslí si Anna, ale jenom přivře útrpně oči na souhlas, jak se na Vídeňáčku sluší.

„Žije se tu těžko, že?“ pokračuje ta druhá a dál se podezřívavě rozhlíží kolem. Rukou přitom nervózně pucuje z lavičky úlomky starého laku. Tohle by v Mnichově nestrpěli.

„To víte, hodně těžko. Ale ono se to časem zlepší, uvidíte. Myslím, že už brzy,“ odpoví Anna se zpěvavým vídeňským přízvukem a zamrká dlouhými řasami jako panenka. Mrk. Mrk. Nevinný pohled číslo čtyři. Tu bábu jí byl čert dlužnej.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Duch Pankráce***.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.